

JACK BILBO

Una autobiografia

Els quaranta primers anys de la completa i íntima
història d'un Artista, Autor, Escultor, Marxant
d'Art, Filòsof, Psicòleg, Viatjant i Lluitador
Modern en favor de la Humanitat.

Traducció de Gabriel Mir

EDICIONS **DOCUMENTA** BALEAR

2019

Jack Bilbo a Sitges, entre el paradís i l'infern

–*Que sabeu on viu un senyor alt, gros, amb una cabellera abundant, que es diu Jack Bilbo?*

–*Qui voleu dir, aquell a qui li diuen el secretari d'Al Capone?*

D'aquesta manera el periodista Fermí Vergés relatava com buscava la casa de Jack Bilbo a Sitges. Ho feia amb la intenció de fer-li una entrevista*, en la qual Jack Bilbo desplegarà sense cap mena de reticència tota la seva fantasia, jugant amb els periodistes i confonent-los deliberadament. Deixant ben clar què és el que d'ell vol que se sàpiga. Una obra mestra de la confusió i la tergiversació.

Ja en aquells dies Bilbo, que havia arribat a Sitges mesos abans, cap al maig de 1933, feia gala del caràcter ambigu que sempre l'acompanyarà.

Qui era, però, aquell home que afirmava haver treballat a les ordres d'Al Capone, i haver recorregut mig món en aventures increïbles? La pregunta no té fàcil resposta, però el que és segur és que Jack Bilbo en aquells dies personificava l'ambivalència, l'engany i l'adaptació a les circumstàncies en benefici propi. L'apropiació que feu del personatge que ell mateix havia creat, a partir certament d'episodis autobiogràfics, li permeté fer més gran una llegenda creada per ell, i de la qual s'aprofità obertament. Perquè, evidentment, allò li resultava útil, i li servia per atreure a qui li interessava, mantenint lluny els curiosos.

Representa, doncs, la construcció d'un personatge que es menja la persona. Una personalitat artificiosa, maquillada i reconstruïda que anirà expulsant i recuperant en les diverses versions que de la seva autobiografia escriurà. Vestit sempre tot d'un realisme veraç.

* Publicada a *La Publicitat*, 15-12-1933.

Tot plegat és fruit d'un dels fets més destacables de la seva vida; l'èxit fulgurant de la seva novella de joventut, *Carrying a gun for Al Capone* (inicialment en alemany), de 1932, escrita en primera persona i traduïda d'immediat a diversos idiomes, l'èxit de la qual el portarà a assumir la personalitat del jove protagonista que ell havia creat, això sí, a partir d'episodis de la seva pròpia vida.

Amb el bagatge de la fugida d'una Alemanya que s'estava violentant per moments, i amb l'experiència dels «dies bojós» a Cala Rajada, un Bilbo profundament enamorat de la seva companya Billi descobreix Sitges. Una població que aquells dies encara gaudia de la serenor d'una vila tranquil·la, però on ja s'intuïa la influència totpotdosa del turisme i les seves dèries multiculturals.

Bilbo llegeix com ningú aquell moment i aquell lloc. Després d'uns mesos instal·lat al luxós i recentment estrenat Hotel Terramar Palace, Bilbo i Billi compren un solar i es fan una casa, que encara que molt transformada encara avui continua en peu. Bilbo se sent molt a gust a Sitges, l'ambient assossegat de la vila el fascina. S'hi vol quedar. El maig de 1934 obre el que serà el S.O.S. International Bar, especialista en multitud de còctels i lloc de reunió de noctàmbuls de passada i algun local amb ambició per relacionar-se. El S.O.S. es convertirà ràpidament, per l'àmplia carta de còctels de tota mena que oferia, per l'excel·lència de la seva clientela i per l'extravagància del seu propietari, en un local de referència, i no només en l'àmbit local. La seva efímera existència serà reconeguda també en certs ambients barcelonins.

En poc temps, el S.O.S. es converteix en el refugi sitgetà de gent estranya de tota mena. Per allí hi desfilaran totes les figures que fan estada a Sitges. Gent estrangera molt diversa, i amb tota mena d'objectius, divertir-se, relacionar-se, però també recollir informació per poder trametre a les seves respectives legacions diplomàtiques en relació amb quina era la situació real en la convulsa Espanya d'aquells moments —és potser el cas d'en Robert Donald Darling**—. El que converteix aquell bar en una mena de versió sitgetana del *Rick's Cafè* de Casablanca.

** Robert Donald Darling, que durant l'estiu de 1936 ajudarà Bilbo en l'evacuació dels

Deixant de banda algun episodi de la seva vida, com la seva relació no provada mai amb l'intent d'estafa d'Strauss i Perlowitz, conegut com l'escàndol de l'estraperlo, un episodi que ell no menciona en cap versió de les seves memòries, Bilbo es troba a Sitges molt bé. Tan bé que decideix establir-s'hi definitivament. A més del bar S.O.S, obrirà una botiga de souvenirs, El Barco, intentarà obrir un saló de te a casa seva, i fins i tot intentarà elaborar un licor, el Jack's Subur.

Tot plegat feia de Bilbo a ulls dels sitgetans del moment un estranger emprenedor, excèntric i misteriós, que resultava, però, atractiu i suggestiu, amb una aureola incerta i un bagatge del qual ningú no estava segur. I Jack amb tot això se sentia a gust.

Crec que és aquesta imatge, aconseguida des del misteri, el que conferia al personatge la tranquil·litat i el respecte que buscava.

Tot li anava molt bé. Bilbo era feliç a Sitges, «era el meu món ideal», deia. A Sitges li havia nascut una filla, també hi enterrà el pare, mort en suïcidar-se, i segons algun mitjà es plantejava demanar la nacionalitat espanyola. Tot anava bé fins al juliol de 1936.

Bilbo, que sempre s'havia significat pel seu talant antifeixista, després de comprovar *in situ* la situació a Barcelona, es posa a disposició del Comitè local de Sitges per a allò que aquest consideri convenient. Pel seu domini de diverses llengües, a Jack se li encarrega l'evacuació dels estrangers que restaven a la vila.

A partir d'aquí el seu discurs sobre els dies de la guerra és just allò que ell practicava, una barreja de realitat i de ficció. Si bé alguns dels passatges d'aquells dies són certament verídics i contrastables amb documentació, també n'hi ha d'altres que són de difícil veracitat, o obertament ficticis. Bilbo en estat pur.

En qualsevol cas, Jack viu la guerra en primera persona. Amb la parella i la filla evacuades, participa com a sanitari en l'expedició de Bayo a les Illes, i fa alguna incursió cap al front d'Aragó.

Però el que constata i es fa palès en el seu text és la misèria humana que acompanya el conflicte. Veu la miserable acció interna-

turistes estrangers a Sitges, serà poc després informador del servei secret britànic, i actiu membre de l'MI9 durant la Segona Guerra Mundial, amb el sobrenom de Sunday, i per això és probable que ja en aquells dies passés informació a les autoritats britàniques sobre el que veia a Sitges, i sobre el mateix Bilbo.